

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk
v/Stian Simonsen

Deres ref

Vår ref

Dato

16/879

29.08.2016

Norsk narkotikapolitikk

Jeg viser til deres henvendelsen angående gjeldende norsk narkotikapolitikk.

Jeg har mottatt mange, til dels likelydende, henvendelser om sentrale sider ved vår narkotikapolitikk. Derfor velger jeg å svare generelt og beklager til de som har ventet lenge på svar.

Jeg vil aller først takke for alle henvendelsene og forsikre om at jeg setter stor pris på både engasjementet og de kritiske kommentarene. Gjennomgående temaer er kriminalisering som følge av forbudet mot besittelse og bruk av narkotika, dialog med og involvering av sivilt samfunn, menneskerettigheter og medisinsk cannabis.

Verken norsk eller internasjonal narkotikapolitikk er hugget i stein, og dynamikken som ligger i dialog mellom grasrotbevegelser og myndigheter har alltid vært en viktig drivkraft for utviklingen av norsk rusmiddelpolitikk. Slik skal det fortsatt være.

Angående spørsmålet om dialog med sivilt samfunn, så vil jeg først minne om at alle har mulighet til å påvirke gjennom offentlig debatt. Det samme gjelder muligheten til å fremme synspunkter i form av henvendelser direkte til både meg, regjeringen og opposisjonen. Samtidig kan vi bli enda bedre til å formalisere treffpunkter for dialog og innspill i tilknytning til større arbeider og møter.

Hva gjelder lovregulering av narkotika, så har denne regjeringen tilkjennegitt et klart ståsted hvor det framkommer i regjeringserklæringen at forbudet mot narkotika skal opprettholdes. Vi er opptatt av at færrest mulig skal bruke narkotika og derved begrense problemer knyttet til bruk, og vi er overbevisst om at et forbud er mest formålstjenlig.

Like så viktig som selve forbudet, er etter min mening hvordan mengden av narkotisk stoff tillegges vekt ved rettslig bedømmelse, hvordan forbudet håndheves og de konkrete og individuelle følgene av praksisen. I den sammenheng vil jeg gjenta at mitt utgangspunkt er at bruk av narkotika er et helseproblem som skal avhjelpes i helse- og omsorgstjenestene.

Jeg er selvsagt kjent med ulike narkotikapolitiske anbefalinger som flere FN-organ og internasjonale organisasjoner har fremmet. Jeg vil i den sammenheng minne om at dette er anbefalinger og ikke pålegg som overstyrer Norges suverenitet til å vedta og implementere nasjonale lover og politikk. Hva gjelder konvensjoner vi har ratifisert, så vil vi selvsagt forholde oss til eventuell kritikk vi måtte motta i den anledning.

Jeg er også klar over at håndheving av forbudet kan ha utilsiktede negative konsekvenser. Gjennom vårt formannskap i Europarådets narkotikasamarbeid – Pompidougruppen – har Norge derfor tatt initiativ til å etablere en ekspertgruppe som skal utrede dette spørsmålet; *Effects and associated costs of drug control policies*.

Jeg kan også forsikre at jeg selvsagt respekterer og vil respektere menneskerettighetene, at de gjelder for alle borgere og ikke minst for dem som har størst behov for slik beskyttelse. Forholdet mellom narkotikakonvensjonene, nasjonal narkotikapolitikk og menneskerettigheter er både et svært viktig anliggende samtidig som det er et krevende sakskompleks med manglende rettspraksis å støtte oss til.

Spørsmålet er høyt oppe på den internasjonale agendaen og Norge deltar i flere sammenhenger og arbeidsgrupper som utreder spørsmålet. Blant annet var vi blant initiativtakerne som ba FNs høykommissær for menneskerettigheter om å utarbeide rapport om forholdet mellom narkotikaproblemet og menneskerettigheter; *Study on the impact of the world drug problem on the enjoyment for Human Rights*. Jeg er ikke kjent med at Norge har mottatt direkte kritikk om manglende overensstemmelse på bakgrunn av dette arbeidet.

Gjennom vårt formannskap i Pompidougruppen har vi tatt initiativ til å utrede spørsmålet om *The human rights dimension of drug policy*. Arbeidet pågår. Vi er også involvert i UNDPs mulige utarbeiding av *International guidelines on human rights and drug control*.

Jeg kan slik forsikre at vi tar spørsmålet på største alvor. Jeg registrerer at noen allerede har konkludert med at norsk narkotikapolitikk ikke er i overensstemmelse med menneskerettighetene. En tolking jeg selvsagt har respekt for selv om jeg mener den er noe forhastet. Dette er uansett et krevende sakskompleks med mange nyanser. I skjæringspunktet mellom kontroll og rettigheter vil det nødvendigvis oppstå dilemmaer. De valg vi tar i så henseende skal vi alltid ha debatt om. Mitt selvfølgelig utgangspunkt er at menneskerettigheter skal respekteres, også for narkotikapolitikken. Ikke minst gjelder det retten til helse som universell menneskerettighet.

Angående eventuell godkjenning av cannabis til medisinsk formål, så er dette et faglig spørsmål som avgjøres på samme vis som for ethvert annet legemiddel. Et legemiddel blir

bare godkjent for salg dersom legemiddelet har en nytte som overstiger risikoen ved bruk. Vurdering av nytte-/risikoforholdet er basert på dokumentasjon som produsenten må sende inn når de søker om markedsføringstillatelse. I søknaden må produsenten dokumentere legemidlets farmasøytiske kvalitet, sikkerhet og medisinske effekt. Godkjenning skjer etter gitte prosedyrer og i all hovedsak gjennom det europeiske samarbeidet. Norge er del av dette gjennom EØS-avtalen.

Cannabis som benyttes medisinsk, vil være et legemiddel. Det er ikke søkt om markedsføringstillatelse i Norge for medisinsk cannabis. Det er imidlertid ingen ting i norsk lov som hindrer farmasøytisk industri i å søke markedsføringstillatelse for legemidler som inneholder stoffer fra cannabis. Mange av våre godkjente legemidler inneholder narkotiske stoffer, blant annet inneholder et legemiddel som kan brukes av voksne MS-pasienter cannabis.

Det er opp til den enkelte lege å vurdere hvilke legemidler han ønsker å benytte i behandlingen av pasienten. I et slikt tilfelle må vedkommende ta stilling til om det er faglig forsvarlig å benytte et ikke godkjent legemiddel i behandlingen.

Cannabis regnes i henhold til narkotikaforskriften som forbudt narkotika. Leger som skal forskrive medisinsk cannabis trenger derfor ifølge norsk rett en særskilt tillatelse til dette fra Helsedirektoratet. Siden legemidlene ikke er godkjent i Norge, må legen i tillegg søke om såkalt spesielt godkjenningsfritak. Det er Statens legemiddelverk som tar stilling til om slike søknader skal innvilges. Helse- og omsorgsdepartementet er klageorgan der slike søknader avslås. Vi har så langt ikke mottatt noen klager i slike saker, og vil ta stilling til dagens praksis ved en eventuell klagebehandling.

Med hilsen

Bent Høie

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.